

Резюме на работен вариант на Програмата за храни и основно материално подпомагане за програмен период 2021-2027

(9 юли 2021 година)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база на проекта на Програмата за храни и основно материално подпомагане за програмен период 2021-2027, публикуван за обществено обсъждане на <https://www.eufunds.bg/bg/node/7921>

Програмната стратегия:

Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г. (ПХ), ще допринесе активно за изпълнението на специфичната цел на Съюза, насочена към справяне с проблема на материалните лишения, чрез подпомагане с храни и основна материална помощ.

Тази цел ще се постигне, чрез осигуряване на подкрепа за преодоляване на основните идентифицирани лишения от храна и основни материали за осигуряване на нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация.

Направленията за подкрепа:

Програма ще покрива цялата територия на страната и ще се фокусира върху оказването на подкрепа в 4 основни Направления, всяко от които допълнено със съпътстващи мерки:

- ✚ Вид помощ 1 „Подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали“;
- ✚ Вид помощ 2 „Топъл обяд“;

✚ Вид помощ 3 „Пакети за новородени деца;

✚ Вид помощ 4 „Детска кухня“.

Предоставяните съпътстващи мерки по програмата ще са индивидуално ориентирани към нуждите на обхванатите лица и групи и ще бъдат механизмът, чрез който подпомаганите ще се насочват към конкретни и комплексни мерки за социално включване. По програмата ще бъде създадена база данни за подпомаганите лица, в това число ще бъде очертаван и специфичният социален профил на тях и членовете на семействата им. В резултат от това крайните получатели на помощта ще получават информация и ще бъдат насочвани към конкретни мерки и проекти, реализирани с подкрепата на ЕСФ+ по други програми.

1. Вид помощ 1 „Подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали“:

Тип подпомагане: Подпомагане на около 530 000 лица с пакети с основни хранителни продукти (храни влагани в приготвянето на храна за цялото семейство) и пакети с хигиенни материали (продукти за лична хигиена, почистващи, перилни и миещи препарати). Планира се помощта да се предоставя най-малко веднъж годишно.

Съпътстващи мерки: Осигуряване на възможност за активно участие в обществения живот и преодоляване на социалната изолация, като индикативно могат да включват: провеждане на занимания за базова компютърна грамотност и използване на социални мрежи сред възрастните хора, готварство, привличане на доброволци за каузи за взаимопомощ, организиране на културни и спортни занимания, консултиране и насочване към реализирани социални услуги и услуги за обучение и заетост, финансирани от ЕСФ+, национални програми и др.

Целеви групи: Основна и допълнителна:

- лица, семейства и домакинства, обект на социално подпомагане; лица, които имат отказ от социално подпомагане, но доходът им не надвишава линията на бедност, определена за страната и за тях органите по социално подпомагане са установили висок риск от бедност и социално изключване;
- лица, изпаднали в затруднено положение в резултат на природни бедствия,

пандемии и др. форсмажорни обстоятелства, с оглед овладяване на възникнали извънредни ситуации в страната.

Механизъм за изпълнение: Чрез две взаимнообвързани процедури- за закупуване и за раздаване на закупените храни и/или хигиенните материали. Хранителните продукти и хигиенните материали ще се закупуват от Агенцията за социално подпомагане (АСП). Избран изпълнител/изпълнители ще предоставя хранителните продукти и хигиенните материали до крайните получатели на помощта. Той директно или в партньорство с други организации, ще предлага съпътстващи мерки на крайните потребители.

Специфични критерии за избор на бенефициент/и, които да раздават закупените храни и /или хигиенни материали:

- Институция, публичноправна организация или организация с нестопанска цел, регистрирана по реда на ЗЮЛНЦ като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, която действа и активно осъществява целите си не по-малко от 2 години; има доказан опит минимум 1 година, считано от крайния срок за подаване на заявления за участие в процедурата, свързан с предоставяне на помощи в натура и/или свързан с раздаване храна на населението;
- Бенефициентът/ите следва да осигурят пълно национално покритие – самостоятелно или в партньорство, както и едновременност на раздаването - в един и същи период за всички определени представители на целевите групи, както по отношение на пакетите с храна, така и по отношение на пакетите със санитарно хигиенни продукти;
- Наличие на капацитет, самостоятелно или в партньорство, за анализ на нуждите на представителите на целевите групи и съответното предоставяне на съпътстващи мерки.

2.Вид помощ 2 „Топъл обяд“:

Тип подпомагане: Целогодишно подпомагане с топъл обяд, включващ супа, основно ястие, хляб и поне веднъж седмично десерт.

Съпътстващи мерки: Съответстващи на нуждите на представителите на целевите групи. Целта е да се подпомогнат и насочат крайните получатели към мерки за извеждане от бедността и преодоляване на социалната изолация, когато това е възможно. Ще се

търси допълняемост с мерките, реализирани на местно ниво с **общински, национални или европейски средства**. Предвид различния профил и възраст на лицата от целевите групи, обект на подпомагане, **конкретните съпътстващи мерки**, които ще бъдат реализирани за всяко лице, **ще бъдат определени на ниво изпълнение на проект след индивидуална оценка на нуждите**. Потенциални съпътстващи мерки:

- **ползване на други социални услуги, предоставяни на територията на общината**, включително и такива, финансирани от ЕСФ+, като например патронажна грижа;
- **ползване на общински услуги**, осигуряване на временен подслон на бездомни, за подпомагане достъпа до здравни и образователни услуги, за управление на семейния бюджет, за здравословно и балансирано хранене или други форми на подкрепа.

Целеви групи: Основна и допълнителна.

Ще се определят от кръга на лицата, получаващи ежемесечно или целево подпомагане на различни законови основания; хора, чието самообслужване е ограничено или невъзможно; хора, чиито доходи не надвишават линията на бедност, определена за страната, бездомни лица. Подкрепа може да се предоставя и на хора, изпаднали в затруднено положение в резултат на природни бедствия, пандемии и др. форсмажорни обстоятелства, с оглед овладяване на възникнали извънредни ситуации в страната.

Ще бъде дадена възможност за гъвкавост, така че да се гарантира, че подкрепата ще бъде предоставяна в необходимия обем, количество и честота при установени спешни и неотложни нужди.

Редът и условията за достъп до програмата ще се определят с Наредба на министъра на труда и социалната политика, където ще бъде определена основната целева група, както и допълнителна целева група, на която да бъде преразпределян неполучен или нераздаден обяд.

Принадлежността на идентифицираните лица към допустимата целева група ще се потвърждава от съответната дирекция „Социално подпомагане“ по ред и при условия, утвърдени в наредбата, въз основа регистрите на подпомаганите лица, на проверка, събиране на допълнителна информация, индивидуална преценка и др. за всеки отделен

случай. На база годишните данни от АСП за броя на лицата и семействата, които ежемесечно получават социални помощи на различни основания, се очаква за периода на реализация повече от 50 000 нуждаещи се да получат топъл обяд.

Механизъм за изпълнение: Подпомагането ще се реализира като продължение на създаденото партньорство с общините, което ще гарантира националния обхват на мярката. С общини и райони на общини на територията на страната ще се сключват дългосрочни договори за осигуряване на топъл обяд на лицата от целевите групи.

Бенефициентите следва да гарантират, че ще предоставят пълноценно и разнообразно седмично меню, съобразно общоприети рецептурни норми в страната при спазване на изискванията за безопасност на храните. С цел намаляване на административната тежест при изпълнение на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, ще бъдат приложени опростени правила за възстановяване на разход за единица продукт - топъл обяд.

Стойността на единицата продукт към 2021г. е в размер на 2.70 лв. на лице на ден и е определена на база национална регулация и исторически опит при прилагането на опростени правила при аналогична процедура, реализирана в периода 2014-2020 г.

Специфични критерии за избор на бенефициенти:

- Община или район на община на територията на Р.България, която реализира дейността като местна дейност, въз основа на решение на съответния общински съвет;
- Бенефициентите следва да разполагат или ползват на съответното правно основание подходяща материална база и оборудване за приготвяне и разпространение на храната, включително и до домовете на крайните потребители, или на бездомни и скитащи лица;
- Пряко или в сътрудничество с НПО да притежават капацитет за анализ на нуждите на представителите на целевите групи и съответното предоставяне на съпътстващи мерки.

3. Вид помощ 3 „Пакети за новородени деца“:

Тип подпомагане: Пакети с базови необходими продукти за новородени деца от бедни и рискови семейства. Индикативно пакетите ще включват: бебешки пелени, кърпи,

бебешки козметични продукти и др. продукти, съобразени с основните нужди и възрастта на детето. Ще се предоставя най- малко два пъти до навършване на шест месеца на детето.

Съпътстващи мерки: Насочване на родителите към мерки за подкрепа; мерки за превенция на изоставянето, семейно консултиране, индивидуална социална работа, насочване към съществуващи социални услуги за подкрепа на децата и семействата и др. Предоставяните съпътстващи мерки ще бъдат индивидуални или групови, в зависимост от идентифицираните проблеми и индикативно ще се изразяват в:

- Насочване към реализираните на местно ниво услуги за ранно детско развитие или други форми на услуги за формиране и развитие на родителски умения и семейно консултиране и подкрепа;
- Предоставяне на информация по въпросите на репродуктивното здраве, контрацептивни методи, полово-предавани болести и семейно планиране.

Целеви групи: Подкрепата ще бъде насочена приоритетно към новородени от бедни семейства, които са обект на социално подпомагане. В обхвата на подпомагането ще попаднат и семейства, при които е установен риск от изоставяне на децата, майки, жертви на насилие, деца, настанени в приемни семейства, семейства, потребители на социални услуги. Нуждаещите се лица ще бъдат идентифицирани от органите за социално подпомагане, въз основа на данните за подпомаганите лица и семейства, данните от отделите „Закрила на детето“, от доставчици на социални услуги на местно ниво и от други източници. За всеки конкретен случай ще бъде извършвана индивидуална преценка, като освен доходният тест ще бъдат оценявани и нивото на материално лишение на семейството и необходимостта от този вид подкрепа.

Редът и условията за достъп до програмата ще се определят с Наредба на министъра на труда и социалната политика. Данните за конкретните получатели на помощта ще бъдат предоставяни от Агенцията за социално подпомагане по ред и при условия, утвърдени в наредбата.

Очаква се по програмата да се осигурят пакети за около 10 000 деца от бедни и рискови семейства.

Механизъм за изпълнение: Продуктите в пакета ще бъдат закупувани от Агенцията за социално подпомагане по реда на действащите правила за провеждане на обществени

поръчки и ще бъдат насочени към складове за съхранение и последващо разпространение към семействата на новородените деца.

Предоставянето на пакетите за новородени ще бъде извършвано от избран бенефициент/и, който/които самостоятелно или в партньорство в допълнение ще реализира и съпътстващи мерки. **Предоставянето на пакетите за новородени, при обоснована необходимост и с оглед гарантиране на национално покритие на помощта, може да се извършва и от структурите на Агенцията за социално подпомагане по места, в партньорство с общините,** при условие че критериите за допустимост на операцията и бенефициента са изпълнени така, както са посочени в програмата.

4. Вид помощ 4 „Детска кухня“:

Тип подпомагане: Осигуряване на специфично хранене (супа, основно ястие и десерт) на децата на възраст от 10 месеца до 3 години във всички области в страната. За децата ще бъдат предоставяни ваучери/карти за детска кухня. За реализиране на подпомагането ще бъдат ангажирани органите по социално подпомагане, които ще идентифицират най-нуждаещите се деца, ще извършват индивидуална оценка на нуждите, включително и по отношение на семействата им и ще изготвят препоръки за насочване към подходящи услуги, които се предоставят на съответната територия. **Осигуряването на храната и оказването на съпътстващата подкрепа ще се реализира в партньорство с общините.**

Съпътстващи мерки: Насочване към реализираните на местно ниво комплексни мерки за подкрепа и развитие на родителски умения, семейно консултиране и подкрепа, а там където е възможно – и за намиране на работа като средство за преодоляване на бедността, изолацията и зависимостта от системата за социално подпомагане.

Целеви групи: деца до 3-годишна възраст, които са обект на социално подпомагане – деца от домакинства с ниски доходи, деца с увреждания, деца, лишени от родителски грижи, деца, които живеят в лоши жилищни условия, в риск от изоставяне и др., за които не е осигурено хранене по друг ред. Същевременно ще има възможност за идентифициране и на деца и семейства, които остават извън обхвата на системата за социално подпомагане, но за тях е установена необходимост от такова подпомагане.

Очаква се повече от 10 000 деца от 10 месеца до тригодишна възраст да бъдат подкрепени със здравословна храна.

Механизъм за изпълнение:

Идентифицирането на нуждаещите се лица ще се извършва от структурите на Агенцията за социално подпомагане въз основа на оценка на нуждите. За децата, за които е установена нужда от такова подпомагане ще бъде предоставян ваучер/карта/ за храна в детска кухня. Паралелно с това, за всяко дете или семейство ще бъдат направени конкретни препоръки за насочване към съществуващи услуги в съответната община.

Общините-партньори ще посредничат за включване в препоръчаните услуги. Ще бъде приложен механизъм за получаване на обратна връзка от общините - партньори за резултатите от предоставената съпътстваща подкрепа.

Редът и условията за достъп до програмата ще бъдат определени в Наредба на министъра на труда и социалната политика. Целта е чрез осигуряването на пълноценно хранене, всеки индивидуален случай да бъде проследен и да бъде оказана подходяща, съответстваща на нуждите, конкретна подкрепа, както на детето, така и на неговото семейство.

Процедурата за включване на общините като партньори по операцията ще бъде отворена през целия период на реализация.

Допустими за включване са общини, които:

- **имат капацитет за осигуряване на детско хранене за деца от 10 месеца до 3-годишна възраст на съответната територия;**
- **имат развити социални услуги на местно ниво, включително и такива, които са създадени или функционират със средства от ЕСФ+ .**

С цел намаляване на административната тежест при изпълнение на мярката, ще бъде определена единна стойност на ваучер/карта за детска кухня за осигуряване на здравословно и пълноценно хранене на дете на ден.

Срещу предоставен ваучер/карта за детска кухня, децата от целевите групи на възраст от 10 месеца до 3 години ще получават приготвена храна, която включва най-малко супа, основно ястие и десерт. Стойността на ваучера ще бъде определена от външен изпълнител.

Приоритет за техническа помощ:

Мерки за подпомагане планирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програмата, популяризирането ѝ, включително приноса на фондовете, както и повишаване на административния капацитет на УО и на бенефициентите, в т.ч.:

1. Осигуряване на добро управление, мониторинг и контрол на програмата;
2. За подобряване на капацитета на бенефициентите, свързани с управлението на средства от фонда;
3. За техническо обезпечаване на годишни срещи за напредъка;
4. За пътуване и престой, във връзка с обмен на информация и въвеждане на добри практики и подходи в програмирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програмата;
5. Дейности по осъществяването на контрол по отношение на качеството и безопасността на предоставяното подпомагане по програмата;
6. Извършване на проучвания, подготовка на експертни доклади, анализи, тестове и оценки, свързани с управлението на ПХ, както и наемане на външна методическа и експертна помощ с цел подобряване на управлението и изпълнението на програмата, включително и за аналогични дейности, свързани с предишни и следващи програмни периоди;
7. Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на становища, доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности в подкрепа програмирането на средствата от ЕС през следващия програмен период;
8. Осигуряване на необходимата материална база и техническо оборудване и информационни системи за управлението и изпълнението на програмата, ако е необходимо;
9. Инвестиции в дейности за повишаване информационната осведоменост на целевите групи, бенефициентите и други заинтересовани страни по отношение на програмата, както и за повишаване на възможностите за разпространение на резултатите и въздействието ѝ.

Целеви групи:

- Служители на Управляващия орган;
- Специфични за Програмата целеви групи;
- Широка общественост;
- Потенциални бенефициенти;
- Бенефициенти;
- **Местни и районни администрации**, институции, Управляващи органи, журналисти;
- Представители на неправителствен сектор и други заинтересовани лица.

Бюджет на Програмата:

Принос на ЕС (евро)	Национален принос (евро)	Общо (евро)
189 450 000	21 050 000	210 500 000